तस्य कुत्र खण्डे कर्तव्यता तच्च दोलोत्सवतत्त्वे उक्तं यथा "यदा अरुणोदयकाले पौर्णमासीलाभस्तदा तत्रैव दोलयात्रा। उभयदिने अरुणोदयकाले पौर्णमासीलाभे पूर्वदिने सङ्गवमध्याह्नकालव्यापित्वात् त्रिमुहूर्त्तव्यापित्वेन तिथेर्बलवत्त्वाच्च। यदा तिथिक्षयवशादरुणोदयकाले न पौर्णमासीलाभस्तदा कदाचित् सहायभावेन चतुर्दश्यादरः। एतेन पूर्वदिने अरुणोदयं विना पूर्वाह्णे पौर्णमासीलाभः परदिने सुहूर्त्तोन्यूनतिथिलाभस्तदा फाल्गुत्सवः पूर्वदिने युग्मवचनानुरोधादिति निरस्तम् उभयदिने कर्मयोग्यप्रशस्तकालप्राप्ततिथिसन्देह एव युग्मवचनप्रवृत्तेः। एवं पञ्चमीपर्यन्तासु तिथिषु तत्करणे अनयैव दिशा व्यवस्थोन्नेयेति" दोलयात्रातत्त्वम् "विशेषतः कलियुगे दोलोत्सवो विधीयते। फाल्गुने च चतुर्दश्या अष्टमे यामसंज्ञके। अथ वा पौर्णमास्यान्तु प्रतिपत्सन्धिसम्मितौ। पूजयेद्विधिवत् भक्त्या फाल्गुचूर्णैश्चतुर्विधैः। सितरक्तैर्गौरपीतैः कर्पूरादिविमिश्रितैः। हरिद्राक्षारयोगाच्च रङ्गरम्यैर्मनोहरैः। अन्यैर्वा रङ्गरम्यैश्च प्रीणयेत् परमेश्वरम्। एकादश्यां समारभ्य पञ्चम्यन्तं समापयेत्। पञ्चाहानि त्र्यहाणि स्युर्दोलोत्सवो विधीयते। दक्षिणाभिमुखं कृष्णं दोलयानं सकृन्नराः। दृष्ट्वापराधनिचयैर्मुक्तास्ते नात्र संशयः" पाद्मे पातालखण्डे। "जैमिनिरुवाच फाल्गुने मासि कुर्वीत दोलारोहणमुत्तमम्। यत्र क्रीडति गोविन्दो लोकानुग्रहणाय वै। प्रत्यक्षं देवदेवस्य गोविन्दाख्यान्तु कारयेत्। प्रासादं पुरतः कुर्यात् षोडशस्तम्भसुच्छ्रितम्। चतुरस्रं चतुर्द्वारं मण्डपं वेदिकान्वितम्। चारुचन्द्रातप माल्यचामरध्वजशोभितम्। भद्रासनं वेदिकायां श्रीपर्णीकाष्ठनिर्मितम्। फाल्गुत्सवं प्रकुर्वीत पञ्चाहानि त्र्यहाणि वै। फाल्गुन्याः पूर्वतो विप्रश्चतुर्दश्यां निशामुखे। वह्न्युत्सवं प्रकुर्वीत दोलमण्डपपूर्वतः। गोविन्दानुग्रहीतन्तु यात्राङ्गं तत् प्रकीर्तितम्। आचार्यवरणं कृत्वा वह्निं निर्मथनोद्भवम्। भूमिं संस्कृत्य विधिवत् तृणराशिं महोच्छ्रितम्। सपशुं कारयित्वा तु वह्निं तत्र विनिःक्षिपेत्। पूजयित्वा विधानेन कुशाण्डविधिनाऽनेन। गोविन्दं पूजयित्वा तु भ्रामयेत् सप्तधा विभुम्। तस्मिन् काले हरिं दृष्ट्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते। यत्नात्तं रक्षयेद्वह्निं यावद् यात्रा समाप्यते। प्रान्तयात्रे चतुर्दश्यां गोविन्दप्रतिमां शुभाम्। वासयित्वा हरेरग्रे पूजयेत् पुरुषोत्तमम्। उपचारविशिष्टैस्तु प्रत्यर्चामपि पूजयेत्। ततो वरञ्च वसनं मालाञ्च द्विजसत्तमाः। अर्चायां विन्यसेन् मन्त्रं परं ज्योतिर्विभावयन्। ततश्च प्रतिमा साक्षात् जायते पुरुषोत्तमः। रत्नान्दोलिकया तां वै नयेत् स्नानस्य मण्डपम्। नानातूर्यनिनादैश्च शङ्खध्वनिपुरःसरम्। जयशब्दैस्तथा स्तोत्रैः पुष्पवृष्टिभिरेव च। कृतध्वजपताकाभिश्चामरव्यजनैस्तथा। निरन्तरं दीपिकाभिस्तथा कुर्यान्महोत्सवम्। आगच्छन्ति तदा देवाः पितामहपुरोगमाः। दृष्टसृष्टिगणैः सार्द्धं गोविन्दस्य महोत्सवम्। भद्रासनेऽधिवास्यैनं पूजयेदुपचारकैः। महास्नानस्य विधिना स्नपनं तस्य कारयेत्। पञ्चामृतैश्च वै सर्वैः तेषामन्यतमेन वा। स्नानान्ते गन्धतोयेन श्रीसूक्तेनाभिषेचयेत्। संमोज्य भूषयेद्देवं वस्त्रालङ्कारमाल्यकैः। नीराजयित्वा संपूज्य प्रासादं परिवेष्टयेत्। सप्रकृत्यस्ततो देवं दोलमण्डपमानयेत्। सुसंस्कृतायां रथ्यायां पताकातोरणादिभिः। अधोदेशे मण्डपं तं सप्तगोभ्रामयेत्ततः। ऊर्द्ध्वदेशे पुनस्तद्वत् स्तम्भवेद्यान्तु सप्त वै। यात्रावसाने च पुनर्भ्रामयेदेकविंशतिम्। इयं लीला भगवतः पितामहसुखेरिता" स्कान्दे उत्कलखण्डे। गारुडे "चैत्रे मासि सिते पक्षे दक्षिणाभिमुखं हरिम्। दोलारूढं समभ्यर्च्य मासमान्दोलयेत् कलौ" तल्लिखिता च पद्मपुराणे "ऊर्जे रथं मधौ दोलां श्रावणे तन्तुपर्व च। चैत्रे मदनकारोपमकुर्वाणो व्रजत्यधः। विष्णुं दोलास्थितं दृष्ट्वा त्रैलोक्यस्योत्सवो भवेत्। तस्मात् कार्यशतं त्यक्त्वा दोलाहे उत्सवं कुरु"। दोलोत्सवविधिः "चैत्रस्य शुक्लद्वादश्यां प्रातःकृत्यं समाप्य च। नित्यपूजां विधायाथ कुर्याद्दोलोत्सवं व्रती। तदर्थञ्च विशेषेण नैवेद्यादिकमर्पयेत्। संमान्य वैष्णवांस्तैश्च गीतनृत्यादि कारयेत्। महानीराजनं कृत्वा प्रक्षिपेदच्युतोपरि। गन्धानुलेपचूर्णानि विचित्राणि विभागशः। सन्तोषयेद् वैष्णवांस्तैश्च गतिनृत्यादिभिः प्रभुः। नत्वाभ्यर्च्याऽप्रमत्तः सन् दोलामारोहयेच्छुभाम्। नीत्वा वह्निर्वेदिकायामुत्तुङ्गाया यथाविधि। अभ्यर्च्यान्दोलयेत् कृष्णं सर्वलोकावलोकितम्। एवमभ्यर्चयन् यामे यामे त्वान्दोलयन् प्रभुम्। महोत्सवेन गमयेद्दिनं रात्रिञ्च यत्नतः। एवं जागरणं कृत्वा वैष्णवैः सह वैष्णवः। प्रणम्य प्रार्थ्य निर्मल्यं कृष्णं स्नानयमानयेत्। चैत्रे मासि सिते पक्षे